

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії і спеціальних методик

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
логопедії і спеціальних методик
протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Олексій ГАВРИЛОВ

ЛОГОПЕДИЧНА ПІДТРИМКА ПРИ ПОРУШЕННЯХ ІНТЕЛЕКТУ

ДВС 06

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Викладач (викладачі) Контактний телефон	Ткач Оксана Михайлівна тел. (03849) 7-63-68
Е-mail	kaflogoped@ukr.net, kaflogoped@kpnu.edu.ua
Профайл викладача	https://logo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/tkach-oksana-mykhajlivna/
Назва освітньої програми	Спеціальна освіта (Логопедія).
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) 1,4
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта. (Логопедія)
Статус дисципліни	Дисципліна професійної підготовки. Нормативна навчальна дисципліна
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=8806
<i>ПРЕРЕКВІЗИТИ І КОРЕКВІЗИТИ КУРСУ</i>	
Міждисциплінарні зв'язки	«Логопедія», «Спеціальна педагогіка», «Спеціальна педагогіка осіб з порушеннями мовлення»
Мова викладання	українська

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	2020-2021	2020-2021
Семестр вивчення	4	3
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	44 год.	16 год.
Лекційні заняття	16 год.	8 год.
Практичні заняття	16 год.	8 год.
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	12 год.	-
Самостійна та індивідуальна робота	76 год.	104 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік

Анотація курсу Навчальна дисципліна «Логопедична підтримка при порушеннях інтелекту» передбачає ознайомлення з особливостями обстеження дітей, застосуванням діагностичних прийомів, наочного матеріалу для корекції системних порушень мовлення. Ознайомлення з принципами та прийомами формування лексичної, граматичної та фонетичної сторони мовлення.

Консультації з навчальної дисципліни *Онлайн-консультації або очні консультації (згідно графіка)*

Мета і завдання курсу Метою курсу «Логопедична підтримка при порушеннях інтелекту» є забезпечення теоретичної і практичної готовності майбутніх фахівців до здійснення раннього виявлення, своєчасної корекції та профілактики виникнення мовленнєвих порушень у дітей з інтелектуальними розладами. Основними завданнями є такі:

- поглибити знання здобувачів щодо етіопатогенезу мовленнєвих порушень у дітей з інтелектуальними розладами;
- розкрити закономірності та особливості розвитку всіх боків мовленнєвої системи дитини з порушеннями інтелекту та ЗПП;
- визначити принципи, методи, прийоми подолання мовленнєвих розладів у дітей та підлітків з порушеннями інтелекту;
- визначити засади організації логопедичної допомоги дітям та підліткам з порушеннями розумового розвитку;
- розкрити системний характер корекційної роботи з подолання порушень мовлення у дітей з порушеннями інтелекту

ФОРМАТ КУРСУ

Форми та види проведення навчальних занять Форма навчання – денна / заочна
Види навчальних занять: лекційні, практичні заняття, лабораторні заняття, самостійна робота

Методи та форми контролю Методи контролю: опитування, дискусії, вирішення проблемних ситуацій тощо.
Форми контролю: поточний контроль (усне та письмове опитування, захист практичних робіт, тестування, презентації виконаних завдань, рефератів; підсумковий контроль (залік).

Необхідне технічне та програмне забезпечення, обладнання

Індивідуальні завдання

Інтегральна компетентність (ІК)

Загальні

компетентності (ЗК)

Спеціальні (фахові)

компетентності (СК)

Технічне комп'ютерне забезпечення для показу презентацій, відео матеріалів.

Вивчення наукової літератури з предмету, розробка презентацій, адаптація та модифікація навчальних програм, написання рефератів.

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти в цілому та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СХЕМА КУРСУ

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	разом	Кількість годин у тому числі			
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Тема 1. Причини недорозвитку мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями	15	2	2		10
Тема 2. Клінічні та психолого-педагогічні прояви недорозвитку мовлення у дітей з порушеннями інтелекту.	15	2	2		10
Тема 3. Вивчення особливостей розвитку мовлення у дітей з порушеннями інтелекту	15	2	2		11
Тема 4. Особливості формування та корекції розуміння зверненого мовлення у дітей з порушеннями інтелекту.	15	2	2		9
Тема 5. Особливості формування та корекції лексико-граматичного компонента мовлення у дітей з порушеннями інтелекту.	16	2	2		12

Тема 6. порушення фонетичного бок мовлення у дітей з порушеннями інтелекту Підходи до корекції звуковимови	20	2	2	14	2
Тема 7. Використання альтернативних методів комунікації у стимуляції мовленнєвої діяльності дітей з порушеннями інтелекту	14	2	2	8	2
Тема 8. Типи закладів, корекційні програми та організація логопедичної допомоги дітям з порушеннями інтелектуального розвитку.	10	2	2	4	2
Разом годин	120	16	16	12	76

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	разом	у тому числі			
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
					індивідуальна робота
Тема 1. Причини недорозвитку мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями	15	1		12	2
Тема 2. Клінічні та психолого-педагогічні прояви недорозвитку мовлення у дітей з порушеннями інтелекту.	15	1	2	10	2
Тема 3. Вивчення особливостей розвитку мовлення у дітей з порушеннями інтелекту	15	1		14	
Тема 4. Особливості формування та корекції розуміння зверненого мовлення у дітей з порушеннями інтелекту.	15	1	2	10	2
Тема 5. Особливості формування та корекції лексико-граматичного компоненту мовлення у дітей з порушеннями інтелекту.	16	1		13	2
Тема 6. порушення фонетичного бок мовлення у дітей з порушеннями інтелекту Підходи до корекції звуковимови	20	1	2	15	2
Тема 7. Використання альтернативних методів комунікації у стимуляції мовленнєвої діяльності дітей з порушеннями інтелекту	14	1	1	10	2
Тема 8. Типи закладів, корекційні програми та організація логопедичної допомоги дітям з порушеннями інтелектуального розвитку.	10	1	1	4	2
Разом годин	120	8	8		104

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання,

визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Необхідність дотримання обов'язкових принципів академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності в КІПУ https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view та Положенням про дотримання академічної доброчесності <https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDdBGpb/view>
2. Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковою складовою організації освітнього процесу. Про неможливість відвідування занять з поважних причин мають завчасно повідомляти викладача (-ів). Деталі за покликанням: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>
3. Підтримується креативна ініціатива здобувача (-ів) вищої освіти.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю.

Форми оцінювання

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи). Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі.

<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

<https://drive.google.com/file/d/0B4IW4J1QFZAoLXVNNzg2bFJTRng2ZVFjdnA0dEV1YmFiQXY4/view?resourcekey=0-CxWUU4B0hXDwe08FZrsfoQ>

Таблиця 1

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F			

Перелік орієнтовних питань до підсумкового контролю	1. Загальна характеристика дітей порушеннями інтелекту, причини виникнення порушення та класифікація 2. Розвиток мовлення у дітей порушеннями інтелекту в процесі онтогенезу 3. Формування фонематичного слуху та інтонаційної виразності мовлення 4. Особливості розвитку словника у дітей порушеннями інтелекту 5. Розвиток граматичної будови мовлення 6. Особливості недорозвитку діалогічного мовлення у дітей порушеннями інтелекту 7. Монологічне мовлення у дітей порушеннями інтелекту 8. Особливості порушень писемного мовлення 9. Порушення читання та розуміння прочитаного 10. Обстеження рівня сформованості компонентів мовлення у дітей порушеннями інтелекту 11. Зміст логопедичної роботи спрямовані на подолання ЗНМ у дітей з вадами інтелекту 12. Загальні принципи роботи над збагаченням лексичного запасу у дітей порушеннями інтелекту 13. Формування значень нових слів 14. Формування і розширення словесних понять та понятійної співвіднесеності слова 15. Формування узагальнюючого значення слова 16. Формування диференційованих значень слів, які позначають близькі поняття 17. Формування багатозначності слів 18. Корекція граматичного боку мовлення у дітей порушеннями інтелекту 19. Формування граматичної системи словозміни у дітей порушеннями інтелекту 20. Формування граматичної системи словотворення у дітей порушеннями інтелекту 21. Послідовність роботи над реченням 22. Послідовність формування зв'язного висловлювання у дітей порушеннями інтелекту 23. Розвиток звукової системи мовлення у дітей порушеннями інтелекту 24. Корекція фонематичного слуху у дітей порушеннями інтелекту 25. Класифікація і симптоматика розладів спектру аутизму 26. Типові симптоми розумової відсталості 27. Причини та перебіг хвороби 28. Вивчення особливостей розвитку дітей з порушеннями інтелекту 29. Комплексна методика корекційної допомоги 30. Систематизація даних про розвиток дитини та створення індивідуально-орієнтованого плану 31. Зміст психосоціальної терапії для дітей з порушеннями інтелекту у віці 2 – 4 років 32. Зміст реабілітаційної роботи для дітей з порушеннями інтелекту у віці 5 – 7 років 33. Зміст реабілітаційної роботи для дітей з порушеннями інтелекту у віці 8 – 14 років 34. Методи психотерапевтичної взаємодії з розумово відсталими дітьми
---	--

	35. Особливості формування мовленнєвої та пізнавальної активності в онтогенезі 36. Сутність, етіологія та класифікація дітей із ЗПР 37. Характеристика мовленнєвих порушень у дітей із ЗПР 38. Класифікувати дітей із ЗПР з урахуванням характеру їх мовленнєвих порушень 39. Клінічні групи дітей із ЗПР 40. Основні напрямки логопедичної допомоги дітям із ЗПР
Рекомендована література (основна, допоміжна, інтернет-ресурси)	1. Логопедія. Підручник, друге видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К.Шеремет. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2016. – 672 с. 2. Синьов В.М., Матвєєва М.П., Хохліна О.П. Психологія розумово відсталої дитини: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 359 с. 4. Психолого-педагогічний супровід дітей шкільного віку з помірною та тяжкою розумовою відсталістю / За ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. – К.: ТОВ "Поліпром", 2016. – 156 с. 5. Бондар В.І., Ільченко А.М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтессорі: Навчальний посібник. – Полтава: РВВ ПДАА, 2009. – 252 с. 6. Стадненко Н.М., Матвєєва М.П., Обухівська А.Г. Нариси з олігофренопсихології / За загальною редакцією Н.М.Стадненко. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2002. – 200 с. 7. Матвєєва М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. – 164 с. 8. Стребелева Е.А. Формирование мышления у детей с отклонениями в развитии: Кн. для педагога-дефектолога. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2021. – 184 с: ил. 9. Лалаева Р.И. Логопедическая работа в коррекционных классах: Метод. пособие для учителя-логопеда. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2014. – 224с.:ил. 10. Програма виховання та навчання розумово відсталих дітей дошкільного віку.–К.: ТОВ «ЛДЛ», 2018.–120 с.

	Допоміжна: 1. Гаврилова Н. С. Класифікації порушень мовлення. <i>Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка</i>. Кам'янець-Подільський, 2012. С. 293–315. 2. Гаврилова Н.С., Галецька Ю.В. Індивідуальне навчання як особлива форма інклюзивної освіти дітей з інтелектуальними порушеннями. <i>Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські цінності різноманіття та інклюзії в освітньому просторі»</i>. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. С. 25-30. 3. Галецька Ю.В. Особливості розвитку зв'язного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями. Від науки – до практики: науково-методичний альманах. За заг. ред. І.В. Татяничкової. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2020. С. 46-49. 4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : моногр. Київ : «Самміт-Книга», 2009. 5. Колупаєва А.А., Данілявічуте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 6. Організаційно-педагогічні умови діяльності асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / Н. О. Квітка, Л. В. Коваль, Н. М. Компанієць, А. А. Колупаєва, І. В. Луценко. Київ, 2014. 7. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. За заг. ред. Колупаєвої А.А. – Київ : АСК, 2012. 8. Рібцун Ю. В. Формування лексичної складової семантичних полів слів у дітей різних вікових груп з ТПМ. <i>Особлива дитина</i>. 2012. № 4. С. 32-38. 9. Сучасні методи корекції усного та писемного мовлення молодших школярів під час корекційно-логопедичних занять: тематичний збірник праць. Упоряд. А.А. Волосюк Рівне: РОІППО, 2014.
	Інтернет-ресурси: 1. http://exp.phys.univ.kiev.ua/ua/Study/Lab/optics.pdf 2. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%96%D0%BD%D0%B7%D0%B0 3. https://ukrshealth.ru/rizne/materiali-dlja-likariv/14764-doslidzhennja-bin-okuljarnogo-zoru.html 4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text 5. Порядок зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0945-18#Text